

Investigating the Impact of knowledge Management Dimensions on Value Chain in Beekeeping Industry (Case Study: Ardebil Province)

NASER SEIFOLLAHI

Assistant Professor, Department of Management and Economics, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran

(Received: Dec. 14, 2018- Accepted: Mar. 13, 2019)

ABSTRACT

The beekeeping industry is one of the major agricultural production sectors could results in provide relatively high employment with relatively low capital and knowledge management in this industry by beekeepers along with the precise implementation of the value chain can play an effective role in boosting the industry more. The purpose of this study was to investigate the effect of knowledge management on the value chain in the beekeeping industry in Ardebil province. This research was descriptive and the study population was bearded in Ardebil province (N = 3900). The research sample was determined using the Cochran formula of 188 people. The main tool used in the present study was a questionnaire it's reliability was confirmed by experts and its reliability was based on Cronbach's alpha coefficients. The collected data were analyzed in two sections of descriptive and inferential statistics in SPSS16 software. The results of regression model showed that knowledge management dimensions have a positive and significant effect on the value chain in beekeeping industry. Among the dimensions of knowledge management, has the most impact on the knowledge and knowledge of the value chain in the beekeeping industry. Given the square multiple correlation (0.62), the satisfied model has the ability to explain the behavior of the dependent variable.

Keywords: Knowledge Management, Value Chain, Beekeeping Industry, Competitive Advantage.

بررسی اثر ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری (مورد مطالعه: در استان اردبیل)

ناصر سیف‌اللهی

دانشیار گروه مدیریت و اقتصاد، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

(تاریخ دریافت: ۹۷/۹/۲۳ - تاریخ تصویب: ۹۷/۱۲/۲۲)

چکیده

صنعت زنبورداری یکی از بخش‌های تولیدی مهم کشاورزی است که با سرمایه‌ای نسبتاً کم قادر به ایجاد اشتغال زیاد است و مدیریت دانش در این صنعت توسط زنبورداران به همراه اجرای دقیق زنجیره ارزش می‌تواند نقش مؤثری در شکوفایی هر چه بیشتر این صنعت بازی کند. هدف تحقیق حاضر بررسی تأثیر مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری در استان اردبیل بود. این پژوهش از نوع توصیفی و جامعه مورد مطالعه نیز زنبورداران استان اردبیل (N=۳۹۰۰) بودند. نمونه پژوهش با استفاده از فرمول کوکران ۳۴۵ نفر تعیین شد. ابزار اصلی مورداستفاده در تحقیق حاضر پرسشنامه‌ای بود که روایی آن‌ها به وسیله افراد متخصصین و پایایی آن با استناد به ضرایب آلفای کرونباخ، مورد تأیید قرار گرفت. داده‌های گردآوری شده در دو بخش آمار توصیفی و استنباطی در نرم‌افزار SPSS16 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. نتایج حاصل از برازش مدل رگرسیون نشان داد ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر مثبت و معناداری دارند. در بین ابعاد مدیریت دانش، بیشترین تأثیر را کسب دانش و کاربرد دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری دارند. با توجه به مقدار ضریب تعیین (۰/۶۲)، مدل از توانایی لازم برای تشریح رفتار متغیر وابسته برخوردار است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، زنجیره ارزش، صنعت زنبورداری، مزیت رقابتی.

مقدمه

عسل نه تنها از غذاهای بسیار مفید جوامع بشری تلقی می‌شود، بلکه به عنوان دارو در درمان بسیاری از بیماری‌ها از جمله اختلالات گوارشی پوستی عصبی و غیره از آن استفاده می‌شود. صنعت زنبورداری در استان‌های مختلف ایران همچون آذربایجان غربی و شرقی، اردبیل، کردستان، لرستان، گلستان، مازندران و اصفهان رواج دارد. تعداد افرادی که به حرفه زنبورداری در استان اردبیل مشغول هستند ۳ هزار و ۹۰۰ نفر است که این تعداد زنبوردار ۳۲۰ هزار کندوی زنبور عسل را

مدیریت می‌کنند یعنی به طور متوسط در سطح استان هر زنبوردار تعداد ۸۵ کندوی عسل پرورش می‌دهد. استان اردبیل نیز از لحاظ کیفیت و کمیت تولید عسل در سطح کشور به عنوان استان شاخص مطرح است و به طور متوسط ۶ هزار و ۲۰۰ تن عسل تولید می‌شود و رتبه سوم کشوری را در تولید این محصول دارد (Bashgah, 2018).

میزان تولید عسل در عرصه جهانی به یک میلیون و ۶۵۰ هزار تن می‌رسد که ایران با تولید ۸۸ هزار تن عسل حدود ۵ درصد تولید دنیا را در دست دارد و بعد از

کلیدی استراتژیک برای ایجاد و حفظ رقابت در آینده است (Bessant et al, 2003). بنابراین، مدیریت دانش به همراه بهینه کردن کلیه فعالیت‌های حاکم در صنعت زنبوری از طریق زنجیره ارزش در جهت افزایش مزیت رقابتی برای زنبورداران از اهمیت بالایی برخوردار است تا بتوانند از طریق خلق ارزش در مراحل مختلف تولید عسل، ضمن تولید عسل بیشتر و باکیفیت بالا و هم‌زمان کاهش هزینه تولید و به دنبال آن کاهش قیمت عسل، تقاضا آن را در سطح کشور به صورت چشم‌گیر افزایش دهند.

مدیریت دانش^۱ (KM) مفهومی است که به صورت انفجاری ظهور کرده و طی چند سال گذشته موضوع داغی بوده است. در دنیای کسب‌وکار بسیار دشوار قرن بیست و یکم، مزیت رقابتی سازمان‌ها تقریباً به‌طور کامل بستگی به اینکه دارد که چطور قادر به مدیریت و استقرار دارایی‌های شرکت خود هستند. این دارایی‌ها را می‌توان به دارایی‌های ملموس و نامشهود دسته‌بندی کرد. در روش سنتی، دارایی‌های مادی مانند کارخانه، ماشین‌آلات، تجهیزات، موجودی و مالی سرمایه به‌عنوان اساسی‌ترین دارایی‌های شرکت محسوب می‌شوند. دارایی‌های نامشهود مانند دانش فکری و مالکیت معنوی نقش بسیار کمی یا مبهمی را در هر سازمان ایفا می‌کنند (Khanal & Raj Paudyal, 2017).

مدیریت دانش می‌تواند فرصت‌های جدید، خلق ارزش برای مشتریان، کسب مزیت‌های رقابتی یا بهبود عملکرد را ایجاد کند (Lloria, 2008). فعالیت‌های KM شامل گرفتن اطلاعات، مستندسازی، بازیابی و استفاده مجدد، ایجاد، انتقال و به اشتراک‌گذاری دارایی‌های دانش آن است که در فرآیندهای عملیاتی و کسب‌وکار خود یکپارچه شده است. فرآیندها و عملکردهای مدیریت دانش شامل سازمان‌دهی، برنامه‌ریزی، نظارت و استقرار افراد، فرایندها، فن‌آوری و محیط‌زیست، با اهداف مناسب و سازوکار بازخوردی برای تسهیل حفظ، به اشتراک‌گذاری، شناسایی، کسب، استفاده از دانش و ایده‌های جدید، به‌منظور دستیابی به اهداف راهبردی، به‌عنوان مثال، بهبود رقابت یا بهبود عملکرد، با توجه به بعد مالی، قانونی، فنی، منابع، محدودیت‌های سیاسی،

چین و ترکیه، کشور سوم تولید عسل در عرصه جهانی است (FAO, 2016). همچنین از منظر تولید تعداد کندو در دهه ۶۰ تا ۹۰ پیشرفت چشمگیری ایجاد شده است تا جایی که ایران توانسته در بین ۴ کشور اول دنیا قرار گرفته است. حدود ۳۰۰ هزار کندو بومی و به‌طور کلی ۷ میلیون و ۳۰۰ هزار کندو تولید شده که این میزان، ۸ درصد از تولید کندوهای دنیا را تشکیل می‌دهد. با توجه به سرمایه اندکی که برای پرورش زنبور نیاز است جوانان می‌توانند با تعداد اندک کندوی زنبور عسل به این شغل روی آورند و با آموزش‌هایی که از طریق کتاب‌ها، سی‌دی‌های آموزشی و مستندات تلویزیونی وجود دارد به کار رونق دهند و درآمد خوبی نیز کسب کنند

(National Conference on Bee Production from the Perspective of Biology, Health and Economics, 2018). دانش به‌عنوان یکی از

عوامل غیرقابل تقلید و منحصربه‌فرد و به‌عنوان یکی از ابزارهای کسب مزیت رقابتی پایدار در عصر دانش و اطلاعات به شمار می‌رود. در سال‌های اخیر، مدیریت دانش به یک موضوع مهم و حیاتی مورد بحث در متون کسب‌وکار تبدیل شده است. یکی از مهم‌ترین چالش‌های سازمان‌ها در محیط رقابتی، دانش و چگونگی مدیریت آن است (Ragab & Arisha, 2013). مدیریت دانش را به‌عنوان استراتژی آگاهانه برای به دست آوردن دانش مناسب، برای افراد مناسب، در زمان مناسب و کمک به افراد برای تسهیم و به کار گرفتن اطلاعات در روش‌هایی که در تلاش‌اند عملکرد سازمانی را بهبود بخشند، تعریف می‌کنند.

ظهور اقتصاد دانش و تحولات اجتماعی و اقتصادی جوامع به شناخت ابزارهای اساسی ثروت و رفاه منجر شده است (Hope and Hope, 1997; Druker, 1993). از دیدگاه کسب‌وکار، دانش به نظر می‌رسد عامل اصلی برای موفقیت سازمان‌ها در بلندمدت است (Mansell and Wehn, 1998; Stewart, 2001). با توجه به این واقعیت، بهره‌برداری از منابع دانش یک مسئله حیاتی برای کسب مزیت رقابتی و تضمین توسعه پایدار برای هر جوامع و همچنین سازمان‌ها است. این امر نشان می‌دهد که یادگیری مداوم و دانش در داخل و بین سازمان‌ها یک الزام

1. Knowledge Management

پژوهشی بر روی ۱۰۰ بنگاه کوچک و متوسط نشان دادند که مدیریت دانش با عملکرد سازمانی ارتباط مثبت دارد. به طور مشابه تأثیر مدیریت دانش بر عملکرد سازمانی در کرواسی و اسلوانی را مورد بررسی قرار داد. یافته‌های این تحقیق نشان داد که شیوه‌های مدیریت دانش تأثیر مثبتی بر عملکرد سازمانی دارند (Rasula et al, 2012). به همین ترتیب (Zaied et al, 2012) نقش مدیریت دانش را در عملکرد سازمان‌های مالی مصر مورد بررسی قرار داد، نتیجه تحقیق ارتباط معناداری بین عناصر مدیریت دانش و ارزیابی بهبود عملکرد را نشان داد.

Mir Sadeghi et al در پژوهشی به منظور تعیین عوامل مؤثر بر درآمد زنبورداران از مدل اقتصادسنجی و رگرسیونی استفاده کردند. یافته‌های آن‌ها نشان داد که متغیرهای، سن، تجربه، تحصیلات و خصوصیات واحدهای زنبورداری بر درآمد زنبورداران مؤثر است. Farfan, 2005 در پژوهشی با عنوان درک و استنتاج وابستگی محصول: یک دیدگاه جهانی برای زنجیره ارزش، به این نتیجه دست یافت که کشورهای در حال توسعه با پیوند به اقتصاد جهانی از طریق صادرات کالا فرصت‌های کمی را برای حفظ رشد درآمد در درازمدت دارند و تنها با ارتقاء زنجیره ارزش در فرآیندهای صنایع اولیه و یا تنوع مهارت‌های فناوری می‌توانند قادر به کسب فرصت‌های توسعه و جهانی شدن داشته باشند.

مدل مفهومی تحقیق

پژوهش حاضر باهدف بررسی تأثیر ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری انجام گرفته است. مدیریت دانش دارای چهار بعد است. این ابعاد دانش با مدیریت صحیح می‌توانند منجر به خلق ارزش بیشتر در هر مرحله از مراحل مختلف از طریق زنجیره ارزش تولید عسل توسط زنبورداران گردد. با توجه به پیشینه تحقیق و مبانی نظری ذکر شده، چارچوب پژوهش حاضر به صورت شکل (۱) است. بر این اساس، زنجیره ارزش متغیر وابسته و ابعاد مدیریت دانش متغیرهای مستقل هستند.

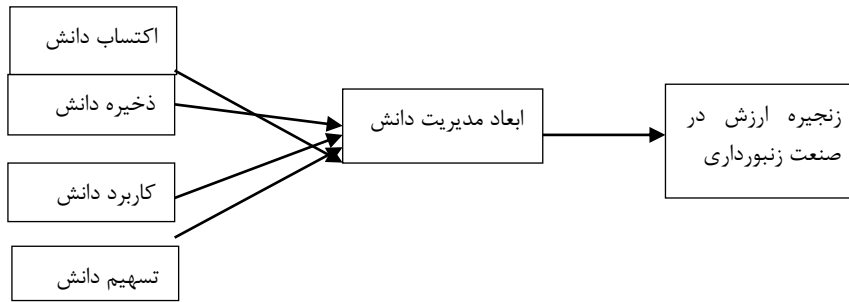
فرهنگی و اجتماعی (Lehane et al, 2004). دانش به‌عنوان دارایی سازمانی محسوب می‌شود و دارای ویژگی‌های عملکردی سازمانی است (Almashari et al, 2002, Chen et al, 2010, Craighead et al, 2009).

به همین ترتیب، رابطه بین فعالیت‌های مدیریت دانش و مراحل فرایند تصمیم‌گیری (Jons, 2006) حاکی از آن است که شناخت این رابطه باعث می‌شود فراتر از درک درستی از نوع دانش موردنیاز، تصمیمات بهتری اتخاذ شود (Palanisamy, 2008). در این رابطه محققان تلاش کرده‌اند ارتباط بین مدیریت دانش و عملکرد سازمانی را مشخص سازند (Anantatmula, 2007).

مفهوم زنجیره ارزش^۱ برای اولین بار توسط (Michael Porter) ارائه شد. زنجیره ارزش به دنبال بهینه کردن کلیه فعالیت‌های حاکم در یک واحد کسب‌وکار در جهت افزایش مزیت رقابتی است. زنجیره ارزش مجموعه‌ای از فعالیت‌های کسب‌وکار است که به صورت زنجیروار انجام می‌پذیرد تا به خلق ارزش منجر شود. این فعالیت‌ها، شامل تولید، بازاریابی و فروش، تدارکات، تحقیق و توسعه، منابع انسانی، نظام‌های اطلاعاتی و زیرساخت‌های شرکت است. فعالیت‌های اصلی باید همراه با طراحی، خلق، تحویل محصول؛ بازاریابی آن، پشتیبانی و خدمات پس از فروش انجام گیرند. فعالیت‌های اصلی به چهار وظیفه شامل: تحقیق و توسعه، تولید، بازاریابی و فروش و خدمات، تقسیم می‌شوند.

تجزیه و تحلیل زنجیره ارزش یکی از ابزارهای تحلیل راهبردی است که با استفاده از آن می‌توان مزیت رقابتی شرکت را بهتر درک کرد و نقاطی را شناسایی نمود که می‌توان ارزش ارائه شده به مشتری را افزایش یا هزینه‌ها را کاهش داد و نیز می‌توان حلقه‌های بین عرضه‌کنندگان، مشتریان و سایر شرکت‌های موجود در صنعت را بهتر درک کرد.

در تحقیقی تحت عنوان بررسی نقش اکتشاف و بهره‌برداری از دانش در توسعه ابعاد نوآوری در مؤسسات تحقیقات کشاورزی استان البرز (Sahabdel et al, 2017) نشان دادند که توسعه نوآوری سازمانی در موسسه تحقیقات کشاورزی به توانایی در اکتشاف و بهره‌برداری از دانش وابسته است. Daud and Yusuf, 2008

شکل ۱: چارچوب مدل مفهومی پژوهش

پیش‌بینی رفتار متغیر وابسته از روی متغیر و یا متغیرهای مستقل است. برای برازش مدل طراحی‌شده از مدل رگرسیون خطی چند متغیره استفاده شد.

جدول ۱- پایایی پرسشنامه‌ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ

پرسشنامه	ضریب آلفای کرونباخ
ابعاد مدیریت دانش	۰/۸۵
زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری	۰/۸۱

یافته‌ها

از مجموع ۳۴۵ پرسشنامه که موردبررسی قرار گرفت، ۷۷ درصد دارای مدرک تحصیلی سیکل و فوق‌دیپلم، ۱۸ درصد دارای مدرک تحصیلی لیسانس، ۵ درصد دارای مدرک تحصیلی فوق‌لیسانس بودند. ۲۲ درصد از افراد کمتر از ۳۰ سال، ۴۵ درصد از افراد بین ۳۰ تا ۴۰ سال، ۳۰ درصد از افراد بالای ۴۰ تا ۵۰ سال، ۳ درصد از افراد بالای ۵۰ سال دارای سابقه کاری داشتند. ۲۸/۵ درصد از افراد کمتر از ۵ سال، ۴۰ درصد از افراد بین ۵ تا ۱۰ سال، ۱۴ درصد از افراد بین ۱۰ تا ۱۵ سال، ۱۷/۵ درصد از افراد بالای ۱۵ سال سابقه کاری داشتند.

برای بررسی فرض صفر بودن میانگین باقیمانده‌ها و واریانس ثابت و همچنین فرض نرمال بودن باقیمانده‌ها از آماره‌های مربوط به باقیمانده‌ها و جهت بررسی توزیع نرمال از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شده است.

مواد و روش‌ها

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، از نوع تحقیقات کاربردی و از لحاظ ماهیت و روش از نوع مطالعات همبستگی است و به دلیل استفاده از پرسش‌نامه از نوع تحقیقات کمی به شمار می‌رود. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه تولیدکنندگان عسل در استان اردبیل است که حدود ۳۹۰۰ نفر می‌باشند. بر اساس فرمول کوکران حجم نمونه لازم جهت بررسی این پژوهش، ۳۴۵ برآورد شده است. شیوه نمونه‌گیری نیز در این تحقیق تصادفی ساده بود که در آن شانس هر یک از افراد جامعه برای انتخاب شدن در نمونه یکسان است.

به‌منظور جمع‌آوری داده‌ها برای آزمون فرضیه‌های تحقیق از دو پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه اول به‌منظور سنجش ابعاد مدیریت دانش بود که در این قسمت از پرسشنامه چن و هوانگ (2009) و خاندا (2009) استفاده شد. پرسشنامه دوم، پرسشنامه سوففورد (2003) در رابطه با زنجیره ارزش است و دارای ۸ شاخص می‌باشد.

برای تعیین پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ^۱ استفاده شده است. با توجه به اینکه مقدار ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای هر یک از سازه‌ها در جدول شماره (۱) بزرگ‌تر از ۰/۷ بوده، می‌توان نتیجه گرفت که پرسشنامه‌های طراحی شده از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

روش آماری مورد استفاده تحلیل رگرسیونی بود. در مدل‌های رگرسیونی به بررسی و مدل‌سازی ارتباط بین متغیر وابسته و متغیر مستقل پرداخته می‌شود و هدف

1. Cronbach's Alpha

چنانچه در جدول (۲) ملاحظه می‌شود میانگین باقیمانده‌ها برابر صفر و انحراف معیار آن‌ها برابر عدد ثابت $0/3745$ است. بنابراین مدل رگرسیون خطی برآورد شده تأیید می‌گردد.

میانگین	۰/۰۰۰
انحراف معیار	۰/۳۷۴۵
کلموگروف- اسمیرنوف Z	۰/۶۲۳۶

جدول شماره ۳- نتایج آزمون ضریب همبستگی رابطه بین ابعاد مدیریت دانش و زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری

نتیجه	ضریب همبستگی پیرسون		متغیر دوم	متغیر اول
	سطح معناداری	مقدار ضریب		
کسب دانش	۰/۰۰۱	۰/۸۳۵	زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری	کسب دانش
ذخیره‌سازی دانش	۰/۰۰۱	۰/۸۴۳	زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری	ذخیره‌سازی دانش
تسهیم دانش	۰/۰۰۱	۰/۸۳۸	زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری	تسهیم دانش
کاربرد دانش	۰/۰۰۱	۰/۸۶۵	زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری	کاربرد دانش

نتایج جدول (۳) نشان می‌دهد که مقدار ضریب همبستگی پیرسون بین ابعاد مدیریت دانش و زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری رابطه معناداری وجود دارد.

آزمون فرضیه پژوهش

فرضیه اصلی: ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر معناداری دارد.

فرضیه‌های فرعی:

کسب دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر معناداری دارد.

ذخیره دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر معناداری دارد.

کاربرد دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر معنادار دارد.

تسهیم دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر معناداری دارد.

بر اساس جدول (۵) کلیه فرضیات تحقیق پذیرفته‌شده و مدل ارائه‌شده در پژوهش مورد تأیید قرار گرفته است.

با توجه به نتایج برآمده از مدل پژوهش، ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر مستقیم و مثبتی دارد، همچنین هر چهار ابعاد مدیریت دانش به شکل مثبت و مستقیم بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیرگذارند.

جدول شماره (۵) نشان می‌دهد که در مدل رگرسیون تمامی متغیرها معنادار هستند و برای تفسیر نتایج رگرسیون از ضرایب رگرسیون استاندارد شده بتا (Beta) استفاده شد. در این مدل کسب دانش با ضریب

آزمون فرضیه‌های تحقیق

ابتدا با استفاده از ضریب همبستگی، رابطه متغیرها بررسی شد و پس از اطمینان از وجود رابطه بین متغیرها، تحلیل رگرسیون چندگانه جهت آزمون فرضیه‌ها انجام شده است.

به‌منظور بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق از آزمون همبستگی استفاده گردیده است. با توجه به اینکه طبق قضیه حد مرکزی اگر تعداد نمونه بزرگ‌تر از ۳۰ باشد، توزیع داده‌ها تقریباً نرمال است از ضریب همبستگی از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد.

جدول شماره ۴- نتایج برازش مدل رگرسیون

R	R ²	R ² Adj
۰/۸۳	۰/۶۲	۰/۶۱

همان‌گونه که در جدول (۴) ملاحظه می‌شود میزان ضریب همبستگی (R) محاسبه‌شده برابر $0/83$ و ضریب تعیین $0/62$ است که میزان تشریح رفتار متغیر وابسته را از طریق متغیرهای مستقل را نشان می‌دهد.

ارزش در صنعت زنبورداری تأثیرگذار هستند. به بیان دیگر، در سطح اطمینان ۹۹٪ کسب دانش، ذخیره سازی دانش، کاربرد دانش و تسهیم دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیرگذار می باشد.

استاندارد شده ۰/۳۸، ذخیره دانش با ضریب استاندارد شده ۰/۳۳، کاربرد با ضریب استاندارد شده ۰/۳۵ (و تسهیم دانش) با ضریب استاندارد شده ۰/۲۳ و سطح معنی داری ۰/۰۱ بر روی متغیر وابسته زنجیره

جدول شماره ۵- آماره ها و ضرایب برآورد شده مدل رگرسیون

سطح معناداری Sig	آزمون t	ضرایب استاندارد شده Beta	ضرایب استاندارد نشده		
			خطای معیار Std. Error	ضرایب B	
۰/۰۰۰	۱۷/۸۷	-	۰/۰۴۷	۰/۸۴	مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۸/۳۳	۰/۳۸	۰/۰۴۲	۰/۳۵	کسب دانش
۰/۰۰۰	۴/۶۱	۰/۳۳	۰/۰۵۲	۰/۲۴	ذخیره دانش
۰/۰۰۰	۷/۹۴	۰/۳۵	۰/۰۳۹	۰/۳۱	کاربرد دانش
۰/۰۰۰	۳/۶۵	۰/۲۳	۰/۰۵۲	۰/۱۹	تسهیم دانش

بعد، کسب دانش، ذخیره دانش، اکتساب دانش و تسهیم دانش به منظور بهبود و افزایش زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأکید داشت. بر اساس نتایج به دست آمده از مدل پژوهش، ابعاد مدیریت دانش بر زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری تأثیر مستقیم و معنادار دارد، به عبارتی واحدهای زنبورداری با صرف زمان و هزینه در پیاده سازی، اجرا و تداوم برنامه های مدیریت دانش می توانند به افزایش کارایی در زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری دست یابند. مدیران واحدهای کسب و کار می توانند با کاربردی کردن مدیریت دانش و به ویژه تسهیم دانش در راستای استفاده بهینه از نهادهای تولید و ایجاد ارزش افزوده در مراحل مختلف تولید به خلق مزیت رقابتی پایدار در میان رقبای داخلی و خارجی دست یابند و با کاهش هزینه تولید و به دنبال آن کاهش قیمت و افزایش سهم خود در بازار و همچنین افزایش فروش داخلی و نفوذ در بازارهای خارجی و یا افزایش سهم در بازارهای خارجی به اهداف سودآوری و توسعه صادرات دست یابند.

نتایج و بحث

هدف اصلی این پژوهش بررسی رابطه بین ابعاد مدیریت دانش زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری بود. مدیریت دانش، اهداف مختلفی از قبیل کسب دانش، کاربردی کردن دانش، ذخیره دانش و تسهیم دانش دارد تا از این طریق بتواند زنجیره ارزش در صنعت زنبورداری را ارتقا دهد. به کارگیری مدیریت دانش و تسهیم دانش بین زنبورداران از یک طرف می تواند منجر به افزایش بهره وری زنبورداران و بهبود کیفیت عسل تولید شده گشته و از طرف دیگر باعث کاهش هزینه ها و کاهش قیمت این محصول بسیار مفید و در نتیجه افزایش تقاضا در سطح کلان می شود. مدیریت دانش تمرکز بر تسهیم دانش بین زنبورداران در فرآیند توزیع دانش ضمنی دارد تا از این طریق تجربه زنبورداران در طی زمان در صنعت حفظ و ضبط گردد.

سؤال اصلی این پژوهش مربوط به بررسی اثر مدیریت دانش بر بهبود زنجیره ارزش در مراحل مختلف تولید در صنعت زنبورداری بود. مدیریت دانش بر چهار

REFERENCES

1. Anantatmula, V. S. (2007). Linking knowledge management effectiveness attributes to organizational performance. *Journal of Information & Knowledge Management Systems*, 37(2), 133-149.
2. Bashgahe Khabarnegaran Javan, 1397

3. Bessant, J, R Kaplinsky and R Lamming. (2003). Putting supply chain learning into practice. *International Journal of Operations & Production Management*, 23(2), 167-184.
4. Bozbura, T (2007). Knowledge management practices in Turkish SME's. *Journal of Enterprise Information Management*, 20(2), 209-221.
1. 5. Davenport, T.H. and Prusak, L. (1997), *Working Knowledge: How Organizations Management What They Know*, Harvard Business School Press, Boston.
5. Daud, S., & Yusuf, W. F. W. (2008). An empirical study of knowledge management processes in small and medium enterprises. *Communications of the IBIMA*, 4, 169-177.
6. Drucker, P (1993). *Post-capitalist society*. Oxford: Butterworth-Heinemann.
2. 8. Farfan, Oscar, H. (2005). *Understanding and Escaping Commodity-Dependency: A Global Value Chain Perspective*: Prepared for the Investment Climate Unit International Finance Corporation The World Bank Group.
3. 9. Hope, J and T Hope (1997). *Competing in the Third Wave*. Boston: Harvard Business School.
4. 10. Lehaney B., Clarke S., Coakes E. and Jack G. (2004). *Beyond Knowledge Management*. Idea Group Publishing, London.
5. 11. Khanal, L., & Raj Paudyal, S. (2017). Effect of Knowledge Management Practices on the Performance of Nepalese Financial Institutions. *Journal Of Advanced Academic RESEARCH (JAAR) Institutions*, 4(1), 44-59.
6. 12. Lloria M.B. (2008). A review of the main approaches to knowledge management. *Knowledge Management Research & Practice* 6(1), 77-89.
7. 13. Maine, E., Lubik, S., Garnsey, E. (2012). *Process-Based vs. Product-Based Innovation: Value Creation by Nanotech Ventures*, 32, 179-192.
8. 14. Mansell, R and U Wehn (1998). *Knowledge Societies: Information Technology for Sustainable Development*. New York: Oxford University.
9. 15. Michael, Porter, (1985). *Competitive Advantage*. 1985, Ch. 1, pp 11-15. The Free Press. New York.
10. 16. Nonaka, I (1998). The knowledge creating company. In *Harvard Business Review on Knowledge Management*, pp. 25-30, Boston, MA: Harvard Business School Press.
11. 17. National Symposium on Bumble Bee Products from Biological, Health, and Economics (2017).
12. 18. Oztekin, A et al. (2015). The Influence of Knowledge Management on Financial and Non-Financial Performance. *Journal of Information & Knowledge Management*, 14 (2), 1-13.
13. 19. Rasula, J., Vuksic, V.B., & Stemberger, M. I. (2012). The impact of knowledge management on organizational performance. *Economic & Business Review*, 14(2), 147-168. (In Farsi).
14. 20. Sahebdel et al. (2017). Investigating the role of exploration and exploitation of knowledge in the development of innovation dimensions in agricultural research institutes of Alborz province. *Journal of Agricultural Economics and Development Research*, 48(2), 693-703. (In Farsi).
15. 21. Seleim, A., & Khalil, O. (2007). Knowledge management and organizational performance in the Egyptian software firms. *International Journal of Knowledge Management*, 3(4), 37-66.
16. 22. Sobhani et al. (2018). The Effect of Knowledge, Attitude and Satisfaction of Green House Farmers on the Sustainability of Greenhouses, *Journal of Iranian Agricultural Economics and Development Researches*. 2(49), 291-309. (In Farsi).
17. 23. Stewart, T. (2001). *The Wealth of Knowledge: Intellectual Capital and the Twenty-First Century Organization*. New York, USA: Doubleday.
18. 24. Zaied, A. N. H., Hussein, G. S., & Hassan, M. M. (2012). The role of knowledge management in enhancing organizational performance. *Information Engineering and Electronic Business*, 5, 27-35.